

UITNODIGING

Workshop

Verdere ontwikkeling van de
chemische monitoring van de Rijn

Internationale
Kommission zum
Schutz des Rheins

Commission
Internationale
pour la Protection
du Rhin

Internationale
Commissie ter
Bescherming
van de Rijn

International
Commission
for the Protection
of the Rhine

Meetstation Weil am Rhein (AUE Bazel-stad)

5 en 6 maart 2015 - BMUB Bonn

Tijdens de Rijnministersconferentie die eind 2013 heeft plaatsgevonden in Bazel is vastgesteld dat, hoewel er aan het intensieve gebruik van het Rijnstroomgebied niets is veranderd, de waterkwaliteit van de Rijn en veel van zijn zijrivieren aanzienlijk is verbeterd, doordat de emissies van schadelijke stoffen en nutriënten uit industrie en stedelijke gebieden zijn verminderd, en dat het aantal meldingen via het Waarschuwings- en Alarmplan Rijn sinds 2008 duidelijk is gedaald, onder meer dankzij scherpere controles en een toenemend preventief beleid in industrie en scheepvaart.

Er is echter ook geconstateerd dat er microverontreinigingen, bijv. resten van geneesmiddelen, röntgencontrastmiddelen of cosmetica, voorkomen in het Rijnwater en dat deze stoffen zowel in de hoofdstroom als in de zijrivieren in meetbare concentraties worden aangetroffen. De ministers en de vertegenwoordiger van de Europese Unie hebben zich ertoe verplicht om het initiatief te nemen en activiteiten te ontwikkelen die zijn gericht op de voorkoming en vermindering van de emissie van microverontreinigingen.

Een belangrijk uitgangspunt voor de vaststelling van een consequente keten van maatregelen, van de bron tot de verwijdering van producten die waterrelevante stoffen bevatten, zijn de resultaten van de monitoring van de Rijn.

De onderzoeksprogramma's zijn afgestemd op wettelijke bepalingen van de EU en de staten, op ICBR-afspraken (Rijnstoffenlijst), op specifieke vraagstukken van de staten, Duitse deelstaten en waterbedrijven en tot slot ook op de mogelijkheden en grenzen van de toegepaste analysemethodes. De afgelopen jaren is er op al deze gebieden het een en ander veranderd. Deze veranderingen en de hieruit eventueel voortvloeiende opties voor een heroriëntatie van de internationaal geharmoniseerde, chemische monitoring van de Rijn, de samenwerking tussen de verschillende laboratoria en de uitwisseling van informatie over buitengewone waarnemingen, vooral in het kader van de reëltimewatermonitoring, dienen te worden besproken tijdens de workshop. Daarnaast zal er met name worden ingegaan op de volgende vragen: moeten beoordelingsstrategieën worden aangepast en zo ja, hoe; en kan de watermonitoring zinvol worden aangevuld met modellering en zo ja, hoe?

Het doel is het creëren van een gemeenschappelijk begrip van de eisen die heden ten dage worden gesteld aan de (internationale) monitoring van de kwaliteit van het Rijnwater, het erkennen van de hieruit eventueel resulterende behoefte om de meetprogramma's, de beoordelingssystemen en de rapportagedrempels van het WAP Rijn aan te passen, en het uitwerken van oplossingen waarmee naar verwachting op lange termijn efficiënte en moderne waterkwaliteitsmonitoring kan worden gerealiseerd.

De workshop zal zijn opgebouwd uit verschillende elementen (plenaire discussie, groepswork). De werktalen zijn Nederlands, Frans en Duits; behalve in blok 2 - groep I, die uitsluitend in het Engels wordt gehouden.

De workshop is gericht op vertegenwoordigers van ministeries en deelstaatsdiensten evenals vertegenwoordigers van ngo's, universiteiten en particuliere meetinstituten

1. die watermonsters (willen) analyseren met moderne en innovatieve methodes en die meewerken aan de ontwikkeling van desbetreffende analyse- en bemonsteringsmethodes;
2. die waterkwaliteitsgegevens in verband met "nieuwe" stoffen nodig hebben en desbetreffende meetprogramma's (willen) plannen;
3. die desbetreffende monitoringsresultaten kunnen aanvullen met modelresultaten;
4. die gegevens in verband met "nieuwe" stoffen snel en deels voor de eerste keer beoordelen met het oog op informatieverstrekking aan de overheid dan wel het publiek.

Om het groepswork goed te kunnen voorbereiden, is het belangrijk dat u zich op tijd aanmeldt. Als u zelf werkzaam bent dan wel een leidende functie bekleedt in een analytisch laboratorium wordt u tevens verzocht om de vragenlijst in te vullen en voor 22 februari 2015 naar het ICBR-secretariaat te sturen.

Aanmelden kan tot **22 februari 2015** bij het ICBR-secretariaat: anita.thome@iksr.de
tel. + 49261 9425210, fax +49 261 9425252

Deelname aan de workshop is gratis.

Het BMUB nodigt de deelnemers op 5 maart 2015 vanaf 18.00u uit voor een lopend buffet op de vergaderlocatie. De workshop vindt plaats in zaal 1.150 van het [Duits ministerie van Milieu, Natuurbescherming en Reactorveiligheid](#) (Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit - BMUB), Bonn

[Overnachtingsmogelijkheden](#)

PROGRAMMA

Registratie: donderdag 5 maart 2015, vanaf 12.00u

Begin: donderdag 5 maart 2015, 13.00u

Verwelkoming en toelichting bij het doel van de workshop

Gustaaf Borchardt, voorzitter van de ICBR, Nederland

Blok 1 13.10u - 15.10u

Gespreksleiding: Gustaaf Borchardt, voorzitter van de ICBR, Nederland

Verwachtingen aan de monitoring van de Rijn

(1) Watermonitoring als onderdeel van de strategie voor de duurzame verbetering van de water- en drinkwaterkwaliteit

Johannes Remmel, Minister van Klimaatbescherming, Milieu, Landbouw, Natuur- en Consumentenbescherming van de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen, voorzitter van de Duitse stroomgebiedgemeenschap Rijn (*verzoek is ingediend*)

(2) Het Rijnmeetprogramma chemie: een cruciale pijler van de ICBR

Martin Keller, voorzitter van de EG Monitoring (EG SMON), BfG, Koblenz

(3) Realtime watermonitoring en Waarschuwings- en Alarmplan Rijn: het radarsysteem aan de Rijn

Peter Diehl, voorzitter van de EG WAP Rijn (EG SAPA), Rijnland-Palts, Worms

(4) Forumdiscussie

Gespreksleiding: Stephan Müller, BAFU, Zwitsers waterdirecteur

Nemen deel aan de forumdiscussie: vertegenwoordigers van de ICBR-staten, de Europese Commissie (verzoek is ingediend) en de ngo's

Koffiepauze

Blok 2 donderdag 16.00u - 18.00u en vrijdag 9.00u - 12.00u (met koffiepauze)

Groepswork

“Nieuwe stoffen” Analyseren, beoordelen, volgen en communiceren

Inleiding: Ulrike Düwel, voorzitter van de WG S

Groep I: Nieuwe stoffen analyseren (alleen in het Engels)

Gespreksleiding: Torsten Schmidt, Universiteit Duisburg-Essen, voorzitter van het genootschap voor waterchemie in de GdCH

Inleidende presentaties:

(1) Overzicht van de bestaande technieken voor non-target- en ultrasporenanalyse

Thomas Ternes, BfG, Koblenz

(2) Analytisch venster van moderne non-targetmethodes

N.N., KWR Watercycle Research Institute, Nederland

(3) Strategieën voor de identificatie van “nieuwe onbekende stoffen”

Susanne Brügggen, LANUV NRW

(4) Benodigde laboratoriummiddelen voor moderne methodes

Steffen Ruppe, AUE Bazel-stad

(5) Groepswerk

Technische ondersteuning: Harald Rahm, LANUV NRW

Mogelijkheden voor samenwerking aan de Rijn om de introductie en toepassing van moderne analysemethodes snel vooruit te brengen

Groep II: Nieuwe stoffen in de praktijk van het waterbeheer “volgen”, beoordelen, communiceren (wordt simultaan getolkt in het Nederlands, Duits en Frans)

Gespreksleiding: Luc Zwank, Luxemburg

Inleidende presentaties:

---

(1) Van het vinden van een “nieuwe stof” naar het achterhalen van de oorzaak van de verontreiniging

Jan Mazacek, AUE Bazel-stad

(2) Van het vinden van een “nieuwe stof” naar het beoordelen van de relevantie ervan voor het milieu en de volksgezondheid

Martin Exner, Institut für Hygiene, Universiteit Bonn

PLENUM: 6 maart 2015, 9.00u

(3) Van het vinden van een “nieuwe stof” naar het informeren van boven- en benedenstrooms gelegen gebieden, watergebruikers en bevolking

CEFIC, IAWR en BUND, elk 5 minuten spreektijd

(4) Groepswerk

Technische ondersteuning: Dorothea Selke, LANUV NRW

Mogelijkheden voor samenwerking om oorzaken van problemen te achterhalen en de relevantie van stoffen te beoordelen

Lunch 12.00u - 13.00u (deelnemers kunnen op eigen kosten lunchen in de kantine van het BMUB)

Blok 3 13.00u - 15.00u

Conclusies en vooruitblik

Gespreksleiding: Ulrike Düwel, voorzitter van de WG S

(1) Presentatie en bespreking van de resultaten van blok 2, onderdeel “analyseren”

PLENAIRE discussie, handelingsaanbevelingen voor de vervolgaanpak in de ICBR-overleggroepen

(2) Presentatie en bespreking van de resultaten van blok 2, onderdeel “volgen, beoordelen, communiceren”

(3) Conclusies en vooruitblik

Slotwoord

Gustaaf Borchardt, voorzitter van de ICBR

